

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: **A. M.**
zastoupena zákonnou zástupkyní V. M.
obě X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2025, čj. MPSV-2025/177471-916,

takto:

- I. Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce *se zamítá.*
- II. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 3. 9. 2025, čj. MPSV-2025/177471-916, *se ruší* a věc *se vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalobkyni *se nepřiznává* náhrada nákladů.
- IV. Žalovaný *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobkyni je jedenáct let a trpí poruchou autistického spektra, vývojovou dysfází, lehkou mentální retardací, sociálně anxiózní poruchou a úzkostnou poruchou. Pobírá příspěvek na péči pro závislost na pomoci jiné osoby v I. stupni. O jeho navýšení žádala bez úspěchu.

V žalobě tvrdí, že posudek pořízený v odvolacím řízení neposkytl srozumitelnou a přesvědčivou odpověď na zásadní otázku, proč některé potřeby nezvládá. Soud jí přisvědčil.

II. Rozhodnutí správních orgánů

2. Žalobkyně požádala v únoru 2025 o zvýšení příspěvku na péči, který do té doby pobírala pro I. stupeň závislosti na pomoci jiné osoby. Úřad práce provedl sociální šetření a zadal vypracování zdravotního posudku Institutu posuzování zdravotního stavu. Podle něj se však žalobkyně stále nacházela v I. stupni závislosti, protože nezvládá celkem tři základní životní potřeby („potřeby“) – *komunikaci, péči o zdraví a osobní aktivity*. Pro přiznání II. stupně závislosti by přitom musela nezvládat nejméně čtyři až pět potřeb. Z tohoto důvodu Úřad práce zamítl žádost o zvýšení příspěvku (rozhodnutím ze dne 20. 5. 2025, čj. 4755/2025/HUS).
3. Žalobkyně se proti rozhodnutí Úřadu práce odvolala. Namítla, že naplňuje podmínky II. stupně závislosti. Počet potřeb, které fakticky nezvládá, je vyšší, než kolik jí Úřad práce uznal. Konkrétně nezvládá tyto potřeby: *orientace, stravování, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu a výkon fyziologické potřeby*.
4. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí („posudková komise“) vypracovala dne 13. 8. 2025 posudek („posudek posudkové komise“), v němž vyhodnotila a porovnála výsledky sociálního šetření a zdravotní dokumentací žalobkyně. Konstatovala, že „závěry sociálního šetření neodpovídají funkčnímu dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na zvládání jednotlivých potřeb.“ Jinak řečeno, závěry sociálního šetření přisuzují žalobkyni větší omezení, než jaká vyplývají z lékařsky doloženého dopadu jejího zdravotního stavu. Rozsah obtíží a potřeba *mimořádné péče* nemají objektivní oporu v tíži funkčních poruch doložených lékařskými zprávami. Nelze tedy prokázat nezbytnost mimořádné péče v těchto dalších posuzovaných oblastech.
5. Žalovaný odvolání žalobkyně dne 3. 9. 2025 zamítl (rozhodnutím čj. MPSV-2025/177471-916; „rozhodnutí žalovaného“). Nezpochybňuje, že žalobkyně u některých potřeb potřebuje pomoc dospělé osoby, ale úměrně jejímu věku se nejedná o pomoc v rozsahu *mimořádné péče*. Posuzování zdravotního stavu se řídí Instrukcí náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systému č. 15/2016, která obsahuje standardy vývoje dítěte. Na jejich základě se hodnotí, jaké činnosti může dítě vzhledem k věku zvládat, jaká pomoc představuje *mimořádnou péči*, a které potřeby se v určitém věku neposuzují. Příležitostné připomenutí či kontrola v oblasti péče o vlastní osobu se za *mimořádnou péči* nepovažuje. Součástí běžné výchovy každého dítěte, i dítěte zcela zdravého, je dohled nad tím, co dělá, a opakované připomínání povinností, například v oblasti hygieny, stravování, oblékání či bezpečnosti.

III. Žaloba a vyjádření žalovaného

6. **Žalobkyně** namítá, že posudková komise neprovedla úplné, aktuální a objektivní posouzení jejího zdravotního stavu. Její posudek vyšel jen z části lékařských zpráv, nevypořádal se s celou zdravotní anamnézou a nezohlednil souběh více diagnóz a jejich dopad na každodenní fungování žalobkyně jako dítěte. Posudek posudkové komise není jednoznačný, přesvědčivý a určitý. Nedává srozumitelnou odpověď na otázku, proč žalovaný některé potřeby neuznal. Žalobkyně má diagnostikovanou poruchu autistického spektra, vývojovou dysfázii, lehkou mentální retardaci, sociálně anxiózní poruchu a úzkostnou poruchu. Její onemocnění jsou

trvalá. Je držitelkou průkazu ZTP a její obtíže mají spíše zhoršující se charakter. Žalovaný tyto skutečnosti dostatečně nezohlednil.

7. Kromě potřeb, které již žalovaný dříve uznal za nezvládnuté, žalobkyně nezvládá i potřeby *orientace, stravování, oblékání a obouvnání a tělesnou hygienu*. Posudek posudkové komise hodnotí tyto oblasti příliš úzce a soustředí se převážně na fyzické schopnosti, nikoli na funkční dopad duševního a vývojového postižení.
8. Pokud jde o posouzení potřeby *orientace*, žalobkyně se nedokáže bezpečně pohybovat mimo známé prostředí, nerozumí sociálním situacím, špatně odhaduje rizika a v nových podmínkách reaguje úzkostí. Vyžaduje stálý dohled a vedení dospělé osoby, která jí pomáhá v situacích, které by jiné dítě jejího věku zvládlo samo. Ve vztahu ke *stravování* žalobkyně popisuje potíže, které má spojené se smyslovým vnímáním a úzkostmi. Odmítá jídla kvůli jejich vůni, či struktuře. Nestravuje se samostatně a bez asistence nelze její výživu zajistit v dostatečném rozsahu. Není schopna dodržet běžný stravovací režim a je třeba na ni neustále dohlížet, motivovat ji a někdy ji krmit. Žalobkyně si neuvědomuje ani potřebu činností spojených s *oblékáním a tělesnou hygienou*. *Tělesnou hygienu* bez cizí pomoci prakticky nevykoná a u *oblékání* selhává kvůli úzkosti, smyslové přecitlivělosti a narušené orientaci v činnostech.
9. Žalobkyně žádá provedení nového, nezávislého posouzení zdravotního stavu, ideálně prostřednictvím jiného posudkového orgánu nebo nezávislého soudního znalce. Závěrem také žádá o ustanovení právního zástupce a osvobození od soudního poplatku.
10. **Žalovaný** uvádí, že posudková komise zasedala v odborném složení, kterého se účastnil posudkový lékař i odborník z oboru neurologie. Posudková komise se vypořádala se všemi posuzovanými základními životními potřebami i s námitkami uplatněnými v odvolání. Žalovaný považuje posudek posudkové komise za úplný, odborný a stěžejní důkazní prostředek, na jehož základě mohl ve věci rozhodnout.
11. Posudková komise se vyjádřila ke všem oblastem, které se posuzují u osob mladších 18 let. Podklady hodnotila ve vzájemných souvislostech a vycházela z lékařských zpráv i ze sociálního šetření. Vyžádala si také kompletní dokumentaci praktického lékaře, aby měla ucelený obraz zdravotního stavu. U osob do 18 let se při hodnocení základních životních potřeb porovnává rozsah a náročnost péče se standardní péčí poskytovanou zdravému dítěti stejného věku. Mimořádnou péči tvoří jen taková péče, která výrazně přesahuje obvyklý rozsah péče. Pro stanovení stupně závislosti se nepřihlíží k potřebám, které vyplývají pouze z věku a běžného vývoje dítěte.
12. Závěrem žalovaný dodává, že při posuzování zdravotního stavu není rozhodující samotná diagnóza, ale funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat potřeby. Žalovaný odkazuje na metodické pokyny a vývojové standardy, podle nichž se posuzuje, zda dítě dokáže potřeby rozpoznat, vykonat a zkontrolovat.

IV. Posouzení věci

13. Žaloba je *důvodná*.

a. Obecná právní východiska

14. Právní úpravu poskytování příspěvku na péči obsahuje zákon o sociálních službách a na něj navazující vyhláška č. 505/2006 Sb. („vyhláška“). Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách platí, že nárok na příspěvek na péči má osoba uvedená v § 4 odst. 1 zákona o

sociálních službách, která „z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8.“

15. Zákon rozlišuje čtyři stupně závislosti, v závislosti na tom, kolik potřeb osoba nezvládá z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (blíže k jednotlivým stupňům ve vztahu k osobám do 18 let věku viz § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách). Těchto potřeb je u nezletilých osob celkem devět: *mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví a osobní aktivity* (§ 9 odst. 1 a 3 zákona o sociálních službách). Jejich podrobnější vymezení pak uvádí příloha č. 1 k vyhlášce. Podle § 2a vyhlášky přitom platí, že k závěru o závislosti posuzovaného na pomoci jiné osoby při zajištění některé z potřeb postačí, pokud nezvládá jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v této příloze.
16. Zákon současně vyžaduje hodnotit funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat potřeby. Pro uznání závislosti musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností a pozbytím schopnosti zvládat potřebu v přijatelném standardu (§ 9 odst. 4 a 5 zákona o sociálních službách).
17. Podle § 10 zákona o sociálních službách se i u osoby do 18 let věku při hodnocení schopnosti zvládat potřeby podle § 9 odst. 1 a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku.

b. Obecná východiska k podobě posudku posudkové komise

18. Posudek posudkové komise je pro žalovaného stěžejním důkazem. Jeho povahou a požadavky, které je na něj třeba klást, se již opakovaně ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud. Posudek posudkové komise musí být podle jeho judikatury jednoznačný, určitý, úplný a přesvědčivý. Tyto náležitosti splňuje, pokud se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek posudkové komise obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav musí poté popsat dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, čj. 3 Ads 50/2013-32)
19. Nejvyšší správní soud ve vztahu k nakládání s posudkem posudkové komise v řízení dovodil, že „se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek posudkové komise podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti.“ (viz např. rozsudky

Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, čj. 6 Ads 143/2009-60, a ze dne 22. 10. 2009, čj. 3 Ads 48/2009-104).

20. Posudková komise musí ve svém posudku reflektovat i výsledky sociálního šetření, které je podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách jedním z povinných podkladů pro posouzení stupně závislosti. Všechny tyto povinné podklady pro posouzení stupně závislosti je třeba vnímat jako rovnocenné zdroje informací o žadateli, které teprve ve svém souhrnu poskytnou komplexní obraz toho, které potřeby žadatel zvládá a které nikoli. Posudková komise se tedy musí vypořádat s případnými protichůdnými závěry (rozsudek Krajského soudu Ústí nad Labem ze dne 30. 9. 2025, čj. 78 Ad 10/2025-47).
21. Neodstraní-li posudková komise rozpory mezi sociálním šetřením a ostatními podklady, soud nemůže její posudek považovat za úplný a přesvědčivý a žalovaný nemůže bez dalšího na takovém posudku založit rozhodnutí. Je tedy povinností a v pravomoci odvolacího správního orgánu žádat po posudkové komisi doplnění posudku, pokud posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, čj. 6 Ads 17/2013-25).

c. Použití obecných východisek na projednávanou věc

22. Soud nyní vyhodnotí, zda žalovaný postupoval v souladu se zákonem, zda jeho závěry mají oporu ve spise a zda si neměl vyžádat doplňující posudek v případě, že by oporu ve spise postrádaly. Zaměří se ty potřeby, u kterých žalobkyně namítá jejich nedostatečné posouzení, tedy (1) *orientaci*, (2) *stravování*, (3) *oblékání a obouvání* a (3) *tělesnou hygienu*. Soud se těmito potřebám věnuje společně v rámci jednoho souvislého hodnocení. Všechny vytýkané nedostatky posudku se prolínají napříč posuzovanými oblastmi, a soud je proto posoudí v jejich vzájemných souvislostech. Žalobní námitky se, na rozdíl od odvolacích, *výkonu fyziologické potřeby* již netýkají. Této potřebě se proto soud dále nevěnoval.

23. Pokud jde o potřebu *orientace*, posudek posudkové komise uvádí, že:

„nebyla zjištěna těžká zraková ani těžká sluchová porucha ani mentální retardace alespoň středního stupně či jiné těžké duševní postižení omezující orientaci.“

Následně uvádí úplný výčet aktivit podle přílohy vyhlášky, které žalobkyně zvládá. Posudek posudkové komise však jednotlivé aktivity nesprávně propojuje a hodnotí je jako jeden celek, pokud uzavírá, že posuzovaná

„má přiměřené duševní kompetence, aby se zvládala orientovat v obvyklém prostředí i situacích a přiměřeně v nich reagovat.“

24. To je ovšem problematické, protože aktivitu „mít přiměřené duševní kompetence“ příloha vyhlášky vymezuje jako samostatnou. Neomezuje se pouze na orientaci v obvyklém prostředí a v obvyklých situacích. Její obsah tedy nelze zúžit jen na „kompetence *potřebné pro orientaci* v prostředí a situacích“, protože duševní kompetence mohou být relevantní i pro další činnosti. Tímto zúžením posudek posudkové komise redukuje význam samostatně hodnocené aktivity a jeho závěr o zvládání potřeby orientace se stává nepřesným, resp. nedostatečně odůvodněným.
25. Posudek posudkové komise se přitom nevypořádává s tvrzením žalobkyně o nutnosti neustálého vedení dospělou osobou při orientaci v neznámém prostředí. Ani nevysvětluje, zda a proč taková nutnost odpovídá standardu zdravého dítěte téhož věku. Posudek

posudkové komise tak nehodnotí orientaci v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích ve vztahu ke zdravé osobě stejného věku a v přijatelném standardu

26. V případě *stravování* u žalobkyně podle posudku posudkové komise:

„nejsou prokázány anatomické nebo funkční ztráty obou HKK nebo anatomické ztráty podstatných částí obou HKK, ztráta úchopové schopnosti obou rukou, praktická a úplná nevidomost obou očí nebo těžké duševní poruchy, spojené se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy.“

Následuje neúplný výčet aktivit, které dcera zvládá. Musí se jí připomínat, aby jedla a pila. To však údajně u dětí v mladším školním věku není mimořádnou péčí. K chybějícím aktivitám (chybí tyto: *výběr hotového nápoje a potravin, nalití nápoje, přenos nápoje a stravy na místo konzumace*) však v posudku posudkové komise není jakékoliv zhodnocení. Chybí v něm i obecný standard pro schopnosti zdravého dítěte ve stejném věku. Jestliže posudek posudkové komise některé aktivity vůbec nehodnotí a současně bez konkrétního věkového srovnání uzavírá, že zjištěná potřeba dohledu nepředstavuje mimořádnou péči, nemůže soud přezkoumat, zda žalovaný správně aplikoval § 10 zákona o sociálních službách.

27. Pokud jde o zhodnocení potřeby *oblékání a obouvání*, posudek posudkové komise uvádí, že:

„nebyla zjištěna anatomická nebo funkční ztráta obou HKK, anatomická ztráta podstatných částí obou HKK nebo anatomická či funkční ztráta DKK, těžké funkční postižení páteře s celkovým ztuhnutím a omezením exkurzí hrudníku, praktická či úplná nevidomost obou očí či těžká porucha spojená se sociální dezintegrací, která by znemožňovala schopnosti oblékání a obouvání.“

Následuje neúplný výčet aktivit, které žalobkyně zvládá (chybí tyto: *rozeznání rubu a líce oblečení a správné vrstvení, manipulace s oblečením v souvislosti s denním režimem*). Posudek posudkové komise tuto část doplňuje pouze obecnou úvahou, že základní výběr oblečení, například plavek do bazénu, mikiny nebo svetru při chladu či pyžama na noc, dokáže i dítě s lehkou mentální retardací. Neuvádí však, zda tuto schopnost fakticky má i žalobkyně. Nejedná se o skutečné posouzení konkrétní schopnosti, nýbrž o obecnou proklamaci, co obecně dítě s lehkou mentální retardací obecně může zvládnout. Opět chybí srovnání se schopnostmi zdravého dítěte.

28. Pokud jde o poslední spornou potřebu, *tělesnou hygienu*, tak podle posudku:

„nebyla zjištěna duševní či zraková postižení ani anatomická nebo funkční ztráta dominantní HKK nebo podstatné omezení funkce obou HKK různé etiologie, anatomická či funkční ztráta jedné nebo obou DKK nebo jejich podstatné funkční omezení, které by objektivně bránilo zvládat jednotlivé úkony tělesné hygieny. Nebyla prokázána ani praktická a úplná nevidomost obou očí a ani různá těžká psychická postižení s těžce narušenými stereotypy v oblasti tělesné hygieny.“

Posudek posudkové komise opět obsahuje pouze neúplný výčet aktivit, které žalobkyně zvládne (chybí tyto: *použití hygienického zařízení, dodržování tělesné hygieny, mytí a osušování jednotlivých částí těla, česání*). Uvádí však také, že by měla být schopna vyčistit si zuby i přes lehkou mentální retardaci, avšak z tohoto tvrzení není zřejmé, zda tuto činnost skutečně zvládá. Chybí srovnání se schopnostmi zdravého dítěte stejného věku. Podle posudku žalobkyně nezvládá celkovou hygienu a matka na ni musí dohlížet, což u dítěte mladšího školního věku samo o sobě nepředstavuje mimořádnou péči. Posudek posudkové komise

se nevypořádává s tvrzením žalobkyně o osobní asistenci, nutnosti čištění zubů, provádění hygieny matkou apod.

29. Ve všech posuzovaných oblastech chybí obecný standard k tomu, jaká péče je nutná u zdravého dítěte téhož věku pro tutéž aktivitu. Z rozhodnutí ani z vyjádření žalovaného neplyne, proč tvrzené zvláštní potřeby žalobkyně (doprovod při orientaci v neznámém prostředí, krmení, soustavná asistence při oblékání a při hygieně) tento věkový standard nepřekračují, resp. proč nejde o každodenní *mimořádnou péči*.
30. Posudková komise zde uvádí, že žalobkyně potřebuje jistou pomoc nebo dohled i při některých potřebách, nicméně tato pomoc údajně svým rozsahem, intenzitou a náročností podstatně nepřesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku, a tudíž se nejedná o *mimořádnou péči*. Takové tvrzení posudková komise nepodkládá jakýmkoliv konkrétním srovnáním. Pokud chybí standard, žalovaný (potažmo nyní i soud) nemůže posoudit, zda jde či nejde o *mimořádnou péči*. Nemá co porovnávat.
31. U nezletilé posuzované osoby je přitom srovnání s péčí o zdravé dítě téhož věku zákonným východiskem pro hodnocení a bez jeho konkretizace nelze přezkoumat, zda závěr o (ne)existenci mimořádné péče odpovídá požadavkům § 10 zákona o sociálních službách.
32. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě výslovně uvádí, že není rozhodující samotná diagnóza, nýbrž funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat potřeby. V rozhodnutí ani ve vyjádření se však nevypořádal s tvrzeními žalobkyně, která právě onen funkční dopad zdravotního stavu na schopnost zvládat potřeby explicitně tvrdí (např. neustálá přítomnost a vedení dospělé osoby při orientaci v neznámém prostředí, krmení, soustavná asistence při oblékání, čištění zubů, nezvládnutí hygieny).
33. Soud považuje tvrzení o tom, že „ne diagnóza, nýbrž funkční dopad na schopnost zvládat potřeby“ za obecnou proklamaci, kterou žalovaný a posudková komise dále neaplikovali na skutkový stav. Při hodnocení naplňování jednotlivých potřeb se posudková komise soustředila na to, jestli se u žalobkyně prokázala funkční nebo anatomická ztráta části některé z končetin, příp. nevidomost či sociální dezintegrace bránící té které poruše. Souběh diagnóz uvedených žalobkyní (porucha autistického spektra, vývojová dysfázie, lehká mentální retardace, sociálně anxiózní porucha a úzkostná porucha) a jejich funkční dopad posudková komise ani žalovaný nereflktuje.
34. Za této situace nelze ověřit, zda žalovaný správně posoudil zvládání jednotlivých potřeb a z nich plynoucí stupeň závislosti podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách. Rozhodnutí žalovaného je proto nepřezkoumatelné.
35. Nepřezkoumatelnost umocňuje to, že z odůvodnění není jasné, jak se žalovaný vypořádal s námitkami a tvrzeními žalobkyně, a z jakých konkrétních skutkových podkladů a úvah dovedl závěr, že rozsah péče nepodstatně nepřesahuje péči o zdravé dítě téhož věku. Taková vada odůvodnění a skutkového podkladu mohla mít vliv na správnost posouzení stupně závislosti. Soud proto nemůže napadené rozhodnutí věcně přezkoumat.
36. Soud také upozorňuje, že v posudku chybí zhodnocení všech aktivit podle přílohy vyhlášky. Jestliže tedy posudková komise některé z vyžadovaných aktivit vůbec nehodnotila (popř. nevyložila, proč je nepovažuje za relevantní), nemohla učinit spolehlivý závěr o tom, zda žalobkyně příslušnou potřebu zvládá v přijatelném standardu. Proto nemohla učinit ani spolehlivý závěr o celkovém stupni závislosti. Posudek posudkové komise je neúplný a

nepřesvědčivý. Nevychází z úplných zjištění a neumožňuje přezkoumat, jakým způsobem komise dospěla k výsledným závěrům. *V takové situaci si žalovaný měl vyžádat si doplnění posudku, aby jeho rozhodnutí mělo náležitý podklad.*

37. Pokud jde o výsledky sociálního šetření, posudková komise je v posudku neopomíjí. Při hodnocení zvládnutí jednotlivých potřeb tyto výsledky dokonce kopíruje. Ovšem v závěru se omezuje na pouhé konstatování, že závěry sociálního šetření přisuzují žalobkyni větší omezení, než jaká vyplývají z lékařsky doloženého dopadu jejího zdravotního stavu. Posudková komise se nijak adresně a konkrétně nevypořádala s protichůdnými závěry, které plynou z diagnóz a výsledků sociálního šetření. Sociální šetření je přitom zákonný podklad pro posouzení stupně závislosti a posudek posudkové komise se s ním musí věcně vypořádat, nikoli jej přebít holým tvrzením o tom, že popisované obtíže jsou v rozporu s hodnocením funkčního stavu. Pokud posudková komise považovala závěry sociálního šetření snad za nadhodnocené, měla konkrétně uvést, v čem a proč, a vysvětlit rozpory. Žalovaný pak měl v případě neodstraněných rozporů vyžádat doplnění posudku a teprve na takto doplněném podkladu rozhodnout.
38. Soud netvrdí, že žalobkyně zvládá či nezvládá potřeby, které žalovaný a posudková komise uznali za zvládané. Tento závěr je předčasný a soudu ani nepřisluší. Ovšem způsob, jakým žalovaný a posudková komise pojali své rozhodnutí a posudek, nenasvědčuje tomu, že by měli své závěry dostatečně podložené. Neplynou z nich jasné a přesvědčivé důvody, pro které žalobkyni nepovažují za závislou na péči jiné osoby ve II. stupni. Žalovaný a posudková komise proto budou muset přistoupit k novému posouzení věci.
39. Napadené rozhodnutí vychází z neúplných a vnitřně nevypořádaných podkladů a neobsahuje přezkoumatelné důvody pro závěr o nezvládání sporných základních životních potřeb a o neexistenci mimořádné péče. Tato vada mohla mít vliv na správné určení stupně závislosti. Soud proto rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

d. Procesní návrhy žalobkyně

40. Žalobkyně požádala o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce. Pokud jde o první uvedený návrh, tak řízení ve věci příspěvku na péči spadá pod zákonné osvobození od soudního poplatku. Proto ani není třeba o tomto návrhu, který žalobkyně zřejmě učinila z nevědomosti o zákonném osvobození, třeba výrokem rozhodovat.
41. Pokud jde o ustanovení zástupce, tak tento návrh soud výrokem I. tohoto rozsudku zamítl. Soud z obsahu spisu a při předběžném posouzení procesní potřeby právního zastoupení neshledal, že *by to bylo nezbytně třeba k ochraně práv žalobkyně* ve smyslu § 35 odst. 10 soudního řádu správního. Žalobkyně jedná prostřednictvím zákonné zástupkyně a její podání obsahovala srozumitelně uplatněné žalobní body. Ustanovení zástupce žalobkyni proto nebylo nezbytné.
42. Soud pak nevyhověl návrhům žalobkyně na provedení nového, nezávislého posouzení zdravotního stavu prostřednictvím jiného posudkového orgánu nebo nezávislého soudního znalce. Pokud jde o první část návrhu, tak § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení bohužel nedává soudu ve věcech příspěvků na péči – na rozdíl typicky od věcí invalidních důchodu – možnost, aby si sám posudkové hodnocení od jiné posudkové komise vyžádal. A pokud jde o návrh na pořízení znaleckého posudku, tak to by v této fázi bylo ještě předčasné (viz bod 38 výše). Soud zrušil rozhodnutí žalované pro

nepřezkoumatelnost a nelze vyloučit, že doplnění posudku ve správním řízení povede k poctivějšímu zjištění skutkového stavu, o který bude žalovaný moci lépe opřít i své věcné závěry.

V. Závěr a náklady řízení

43. Soud z výše uvedených důvodů zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Žalovaného v dalším řízení váže závazný právní názor soudu.
44. V dalším řízení si žalovaný vyžádá doplnění posudku (popř. si opatří úplně nový) tak, aby z něj přezkoumatelně vyplývalo, proč lze považovat jednotlivé potřeby za žalobkyní zvládané nebo nezvládané. U každé potřeby musí posudková komise uvést, které konkrétní dílčí aktivity hodnotila, z jakých podkladů vycházela a jaká skutková zjištění ji k závěru vedla.
45. Žalovaný zároveň musí jasně stanovit a odůvodnit standard péče u zdravého dítěte téhož věku a následně vysvětlit, zda a proč potřeba pomoci či dohledu u žalobkyně tento standard podstatně přesahuje, tedy zda jde o každodenní *mimořádnou péči*. Nakonec se žalovaný musí věcně vypořádat se závěry sociálního šetření, odstranit rozpory s ostatními podklady, případně je přesvědčivě vysvětlit a zdůvodnit, proč je nepovažuje za rozhodné.
46. Pokud jde o náklady řízení, tak žalobkyně sice byla úspěšným účastníkem řízení, ale žádné náklady řízení si nevyčísila. Proto jí je soud nepřiznal. A žalovanému jako neúspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 10. února 2026

Martin Kopa, v. r.
samosoudce